

Uchwała nr 200
Rady Działalności Pożytku Publicznego
z dnia 21 maja 2026 roku
w sprawie projektu ustawy o zespołach ludowych

Na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) oraz § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2052), uchwala się stanowisko Rady Działalności Pożytku Publicznego w sprawie projektu ustawy o zespołach ludowych.

§ 1

1. Rada Działalności Pożytku Publicznego, po zapoznaniu się z projektem ustawy o zespołach ludowych, **negatywnie opiniuje projekt ustawy oraz rekomenduje odstąpienie od dalszych prac legislacyjnych nad projektem.**
2. Rada podkreśla, że inicjatywy mające na celu ochronę dziedzictwa kulturowego wsi oraz wsparcie działalności zespołów ludowych zasługują na pełne poparcie, w szczególności w zakresie zwiększenia dostępności środków finansowych na działalność artystyczną, edukacyjną i społeczną. Jednocześnie Rada stoi na stanowisku, że realizacja tych celów nie wymaga tworzenia nowego, odrębnego rodzaju podmiotu prawnego, a wsparcie powinno być kierowane do zespołów funkcjonujących w ramach już istniejących form organizacyjnych.

§ 2

1. Rada Działalności Pożytku Publicznego wyraża sprzeciw wobec proponowanego w projekcie tworzenia nowego rodzaju podmiotu prawnego w postaci - zespołu ludowego, posiadającego odrębny rejestr, system nadzoru oraz szczególne regulacje administracyjne.
2. W ocenie Rady projektowana regulacja prowadzi do nieuzasadnionego komplikowania systemu prawnego oraz dublowania istniejących rozwiązań

funkcjonujących na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy Prawo o stowarzyszeniach.

3. Rada wskazuje w szczególności, że:

1) **Obowiązujące przepisy już dziś umożliwiają zespołom ludowym skuteczne funkcjonowanie i pozyskiwanie wsparcia.** Zespoły mogą działać jako:

- a) stowarzyszenia rejestrowe,
- b) stowarzyszenia zwykłe,
- c) fundacje,
- d) organizacje działające przy instytucjach kultury i koła gospodyń wiejskich.

W szczególności uproszczona forma stowarzyszenia zwykłego pozwala na szybkie i mało sformalizowane rozpoczęcie działalności, bez konieczności tworzenia nowego rodzaju osoby prawnej.

2) **Projekt prowadzi do powstania zbędnego dualizmu organizacyjnego w sektorze obywatelskim**, ponieważ wprowadza nową kategorię podmiotów funkcjonujących równolegle do istniejących organizacji pozarządowych. Może to skutkować powstawaniem problemów interpretacyjnych, chaosu kompetencyjnego oraz nierównego traktowania podmiotów prowadzących podobną działalność społeczną i kulturalną.

3) **Obowiązujące przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie już obecnie przewidują skuteczne mechanizmy wspierania działalności społecznej i kulturalnej.** Zgodnie z art. 4 ustawy działalność w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego stanowi działalność pożytku publicznego, co umożliwia zespołom ludowym ubieganie się o dotacje, realizację zadań publicznych oraz korzystanie z istniejących instrumentów wsparcia.

4) **Tworzenie nowego rejestru oraz odrębnego systemu nadzoru administracyjnego spowoduje dodatkowe obciążenia organizacyjne i finansowe po stronie administracji publicznej.** W ocenie Rady bardziej racjonalne jest wykorzystanie istniejących struktur organizacji pozarządowych oraz instytucji kultury niż tworzenie kolejnego systemu administracyjnego.

5) Nadmierna formalizacja działalności zespołów ludowych może negatywnie wpłynąć na aktywność lokalnych środowisk społecznych. Wiele zespołów funkcjonuje w sposób oddolny, społeczny i międzypokoleniowy, dlatego nakładanie dodatkowych obowiązków rejestrowych, sprawozdawczych i organizacyjnych może stanowić istotną barierę dla małych inicjatyw działających szczególnie na terenach wiejskich.

6) Wsparcie finansowe dla zespołów ludowych powinno być kierowane bezpośrednio do działających już podmiotów i inicjatyw, niezależnie od formy organizacyjnej, w jakiej funkcjonują. W ocenie Rady celem państwa powinno być stworzenie prostych i dostępnych mechanizmów finansowania działalności zespołów ludowych, bez konieczności tworzenia nowego rodzaju osoby prawnej.

§ 3

1. Rada Działalności Pożytku Publicznego rekomenduje:
 - 1) odstąpienie od tworzenia nowego bytu prawnego „zespołu ludowego”;
 - 2) pozostawienie możliwości działania zespołów w istniejących formach prawnych;
 - 3) przygotowanie mechanizmu wsparcia finansowego dostępnego dla zespołów działających w ramach organizacji pozarządowych, stowarzyszeń zwykłych, instytucji kultury lub innych istniejących form organizacyjnych;
 - 4) uproszczenie procedur dostępu do środków publicznych zamiast tworzenia nowego systemu rejestracji i nadzoru;
 - 5) przeprowadzenie konsultacji społecznych z organizacjami pozarządowymi, środowiskami wiejskimi i przedstawicielami zespołów ludowych w celu zdiagnozowania ich faktycznej sytuacji.
2. Rada podkreśla, że ochrona dziedzictwa kulturowego polskiej wsi wymaga realnego wsparcia finansowego i organizacyjnego, jednak powinno ono opierać się na wzmacnianiu istniejącego sektora obywatelskiego, a nie na tworzeniu kolejnych, odrębnych struktur prawnych.

§ 4

Uchwałę niniejszą przekazuje się:

1. Przewodniczącemu Komitetu do spraw Pożytku Publicznego,
2. Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
3. Posłowi na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Mirosławowi Maliszewskiemu,”.

celem podjęcia stosownych działań legislacyjnych i programowych.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Działalności Pożytku Publicznego
Michał Braun
Maciej Kunysz